

Manyuale

**Go ya ka Karolo ya 14 ya
Molao wa Tšwetšopele ya
Phihlelelo go
Tshedimošo, 2000
(Molao wa 2 wa 2000)**

health

Department:
Health
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Lenaneo la Diteng

1. MATSENO
2. DITLHALOŠO
3. MAATLA, MEŠOMO LE SEBOPEGO SA KGORO YA MAPHELO
- 3.1. Maatla a Kgoro
- 3.2. Mešomo ya Kgoro
- 3.3. Sebopego sa Kgoro ya Maphelo
4. TSHEDIMOŠO YA KGOKAGANO TŠA MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO LE MOTLATŠA MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO BA KGORO
5. TLHAHLO GO KHOMIŠENE YA DITOKELO TŠA BOTHO YA AFRIKA BORWA KA MOO MOLAO O KA ŠOMIŠWAGO KA GONA
6. PHIHLELELO GO DIREKOTE TŠE DI SWERWEGO KE KGORO
- 6.1. Direkote tše di hwetšagalago le semeetseng
- 6.2. Ditshepedišo tša kgopelo
7. DITIRELO TŠE DI ABELWAGO SETŠHABA
8. GO KGATHA TEMA GA SETŠHABA GO DITSHEPEDIŠO TŠA GO HLAMA DIPHOLISI LE MELAO LE PHETHAGATŠO YA MEŠOMO KA KGORO
- 8.1. Go kgatha tema ga setšhaba go ditshepedišo tša Kgoro tša go hlama dipholisi le melao
- 8.2. Ditaletšo tša go tšweletša maikutlo go melaokakanywa
9. SEPHETHO SA GO DUMELELA GOBA GO SE DUMELELE PHIHLELELO LE TSEBIŠO GO MOKGOPEDI
10. DITHAROLLO TŠE DI LEGO GONA GE DIPEAKANYO TŠA MOLAO DI SA OBAMELWE
- 10.1. Boipiletšo bja ka Gare
- 10.2. Kgopelo go kgorotsheko
11. TŠE DINGWE

1. MATSENO

Manyaule wo o hlamilwe go ya ka Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo go Tshedimošo, 2000 (Molao wa 2 wa 2000) (“Molao”).

Molaotheo o tšwela pele go beakanyetšago amogelwa ga molao wabosetšhaba gore gokgontšhwe go phethagatšwa tumelelo ya go fihlelela tshedimošo le go laola go phethagatšwa ga onagomme seo se hlotše gore go theiwe Molao, wo o thomilego go šomišwa ka 9 Matšhe 2001.

Molao o nyaka gofihlelela dinapo tše di latelago:

- (a) go kgontšha go phethagatšwa ga tokelo ya molaotheo ya go fihlelela tshedimošo ye e swerwego ke Mmušo; le
- (b) go kgontšha go phethagatšwa ga tokelo yeogo lebeletšwe mellwane ye e amogelegago, go akaretša, eupša go sa beelwe mellwane go, tšhireletšo ye e kwagalago ya sephiri, khupamaramamererong ya tša kgwebo le pušo ye kaone, ye e šomago ka tshwanelo, gabotsele ka tsela ye e lekalekanyagotokelo yeo le ditokelo tše dingwe, go akaretša ditokelo go Molao wa Ditokelo wa Kgaolo ya 2 ya Molaotheo; le
- (c) ka kakaretšo, go hlohletša gore dilo di dirwe phatlalatša, ka boikarabelo le taolo ya bokgoni kemakala ka moka a mmušo, goakaretša, eupša go sa kgaoletšwe, go matlafatša le go ruta batho ka moka go kwešiša ditokelo tša bona go ya ka Molao gore ba kgone gophethagatšaditokelo tša bona malebana le makala a mmušo; go kwešiša mešomo le ditshepedišoya makala a mmušo; le golekola ka tshwanelo, le go kgatha tema ge makala a mmušo a tšea diphetho tšeo di nago le seabe goditokelo tša bona.

2. DITLHALOŠO

Ka go manyuale wo, ka ntle le ge diteng di ka laetša ka tsela ye nngwe—

"**tefo ya phihlelelo**" e šupatšhelete ye e lefšago ke mokgopedi ya go tšweletša lefsa direkote tše di kgopetšwego;

"**Motlatša Mohlankedi wa Tshedimošo**" e šupamotho yo a kgethilwegoke Mohlankedi wa Tshedimošo, ka go ngwalwa, go phethagatša maatla ao a filwego Mohlankedi wa Tshedimošogo ya ka Molaoka ge go le maleba go dira gore Kgoroe kgone go fihlelelega ka moo go ka kgonagalago ke motho yo a kgopelago phihlelelo ya direkote tša gagwe;

"**Khomišene ya Ditokelo tša Botho**" e šupa Khomišene ya Ditokelo tša Botho ya Afrika Borwaye go bolelwago ka yona go karolo 181(1) (b) ya Molaotheo;

"**Mohlankedi wa Tshedimošo**" e šupa Molaodi-Pharephare wa Kgoro goba motho yo a šomago bjalo ka yena, gomme ge go bolelwa ka Mohlankedi wa Tshedimošo, moo go lego maleba, go tla akaretšale Motlatša Mohlankedi wa Tshedimošo;

"**boipiletšo bja ka gare**" e šupa boipiletšo kgahlanong le sephetho sa Mohlankedi wa Tshedimošo, se se dirilwego le lekala le le nago le maswanedi;

"**motho**" e šupamotho ka tlhago goba motho ka semolao;

"**tshedimošo ya sephiri**" e šupatshedimošo ka ga motho yo a ka hlaolegago, go akaretša, eupša go sa kgaoletšwe tshedimošo ye e amanago le, mohlobo, bong, boimana, seemo lenyalong, naga ye motho a belegetšwego gona, setlogo sa morafe goba sa leago, mmala, tshekamelo ya bong, bogolo, seemo sa mmele goba sa monagano, seemo sa bophelo, bogolofadi, bodumedi, maitshwaro, tumelo, setšo, polelo le pelego ya motho; tshedimošo ye e amanago le thuto goba tša kalafo, bosenyi goba histori ya moo mothoa šomilego gona goba tshedimošo ye e amanago le tšhomišo ya ditšhelete tše motho akilego a amega go tšona; nomoro efe goba efe ye e hlaolago, leswao gobadintlhatše dingwe tše di filwego motho; aterese, dikgatišo tša menwana goba legoro la madi la motho; maikutlo a mothoka ntle le ge a bolela ka motho yo

mongwe, dingwalwatše di rometšwego ke motho tše di ka bonwago e le tša mohuta wa poraebete goba sephiri gobasengwalwa se sengwe se se tla utollago diteng tša sengwalwa sa mathomo; leina la motho moo le tšwelelago le tshedimošo ye nngwe ye e amanago le motho goba moo kutollo ya leina ka bolona e tla utollago tshedimošo mabapi le motho;

"mokgopedi wa tshedimošo ya gagwe"e šupamokgopedi yo a nyakagogo fihlelela rekote ye e nago le tshedimošo ye e bolelago ka yena;

"beetšwego" e šupabeetšwego ke molawana go ya ka karolo ya 92 ya Molao;

"lekala la mmušo" e šupaKgoro efe goba efe ya Mmušo gobataolo maemong a mmušo wa bosetšhaba, wa profense goba wa masepala ofe goba ofe maemong a pušoselegae; gobalekalatirelogoba sehlongwa sefe goba sefe ge go phethagatšwa mošomo go ya ka molao ofe goba ofe;

"rekote"ya, goba malebana le, Kgoro,e šupa tshedimošo efe goba efe ye e rekotilwego, go sa lebelelwesebopego goba mohuta woo e rekotilwego ka gona, ye e swerwego goba e lego ka fase ga taolo ya Kgoro, ye e lego gore e kaba a hlamilwe ke Kgoro goba aowa;

"molaodi yo a nago le maswanedi", malebana le Kgoro,e šupa Tona ya Maphellogoba motho yo a kgethilwegoka go ngwalwa ke Tona;

"tefišo ya kgopelo"e šupatsheleteye e lefšago ke mokgopedi, e sego mokgopedi yo a kgopelago tshedimošo ya gagwe, gore Kgoro e lebelele kgopelo ya gagwe;

"mokgopedi", malebana le Kgoro,e šupa motho ofe goba ofe(ka ntle ga lekala la mmušo) yo a dirago kgopelo ya go fihlelela rekote ya Kgoro; goba motho yo a šomagolegatong la motho yo go bolelwago ka yena;

"kgopelo ya phihlelelo", malebana le Kgoro,e šupa kgopelo go rekote yaKgoro go ya ka karolo ya11 ya Molao;

"Molao" e šupaMolao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo go Tshedimošo, 2000 (Molao wa 2 wa 2000);

"**Kgoro**" e šupaKgoro ya Maphelo ya Bosetšhaba;

"**Melawana**" e šupaMelawana ya Molao, ye e gatišitšwego Tsebišo ya Mmušo ya Nomoro ya R. 187 ya 15 Febreware 2002; le

"**lekala la boraro**", malebana le kgopelo ya phihlelelo go rekote ya Kgoro, e šupa motho ofe goba ofe, e sego mokgopedi yo go bolelwago ka yenagobaKgoro ya Maphelo.

3. MAATLA, MEŠOMO LE SEBOPEGO SA KGORO YA MAPHELO

3.1. Maatlaa Kgoro

- Go oketšanako yeo batho ba tla e phelago.
- Go fokotša mahu a basadi le bana nakong ya pelego.
- Go lwantšha HIV le AIDS le go fokotša mathata ao a hlolwago ke malwetši go tšwa go Bolwetši bja Mafahla.
- Go matlafatšago šoma ka tshwanelo ga Peakanyo ya Maphelo.

3.2. Mešomo ya Kgoro

Gabjale kgoroe beakantšwe ka mafapha a tshela. Merero le mešomo ya mafaphadi ka tsela ye e latelago:

LEFAPHA LA1: INŠORENSE YA MAPHELO YA BOSETŠHABA [NATIONAL HEALTH INSURANCE] (NHI)

Nepo:Go kaonafatša thušo ya ditšhelete go tlhokomelo ya Maphelo le go fihlelasetšhaba ka kakaretšo ntle le kgethollo.

Mešomo:

1. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi go kgokaganyale gokopanyapeakanyo ya tša matlotlo le ditekanyetšo tša Dikgoro tša Maphelo maemong a profense.
2. Peakanyetšo ya thekgo go Dikgoro tša Maphelo maemong a profense gothuša go bewa ga ditheko.
3. Taolo yatshepedišo ya kgoboketšo ya dithoto le go bea leihlo go abja gaditlabela tše bohlokwa kudu maemong a bosetšhaba goba ditlabela tše di rekilwego ka tšhelete ye ntši.
4. Peakanyetšo ya thekgo goDikgoro tša Maphelo maemong a profensegolaetšaletseno le ditshenyegelo.

LEFAPHA LA2: HIV/AIDS, BOLWETŠI BJA MAFAPHLA (TB), POLOKEGO YA BASADI LE BANA NAKONG YA PELEGO

Nepo:Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi le go bea leihlo phethagatšo ya gona go taolo yamananeo a HIV/AIDS, bolwetši bja mafahla, Polokego ya Basadi nakong ya pelego, lePelego ye e bolokegilego ka basadile go Phelega ga bana mmeleng.

Mešomo:

1. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi le go bea leihlo phethagatšo le taolo ya mananeo a HIV/AIDS.
2. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi le go bea leihlo phethagatšo le taolo ya Lenaneo la Taolo ya Bolwetši bja Mafahla (TB) la Bosetšhaba.
3. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi le go bea leihlo phethagatšo le taolo ya Mananeo a Polokego ya Basadi nakong ya pelego, Pelego ye e bolokegilego ka basadi.

LEFAPHA LA3: TLHOKOMELO YA MAPHELO YA MOTHEO

Nepo:Go netefatša gore peakanyo ya tša maphelo ya maemo a godimodimo mo dileteng, ye e theilwego godimo ga tlhokomelo ya tša maphelo ya motheo, e a šoma mo seleteng se sengwe le se sengwe go la Afrika Borwa.

Mešomo:

1. Go hlangwa le go hlokomelwa galeanophethagatšo/pholisila maphelo/polokegomo dileteng go thekga le go kgontšha diprofense go aga le go hlokomela dipeakanyo tša maphelo dileteng tša bona.
2. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi gobea leihlomalwetši a go se fetele, a go itekanela monaganonglego kgona go bolela le go bona ntle le tšhitišo.
3. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi gobea leihlophethagatšo le taolo ya malwetši a go fetela.
4. Go šoma mmogo le bakgathatema go hlangwa gale go hlokomelwa ga leanophethagatšo/pholisigo fokotša, go šoganale go laola dikgaruru ledikgobalo.
5. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisigo hlohleletšaphepo e kaonele go fokotša boima gopeakanyo ye e matlafetšego ya maphelo.
6. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi go hlohleletšanolofatšo yaphethagatšo yaditlwaelo leditheotša boleng tša maphelolekgodišoya bana le bafsa, mooka moka ba šireleditšwego, hlophšagole gofiwa kgodišo e kaone ya go phela

maphelo a bonaka tsela ye e kgotsofatšago, mola ba netefatša gore dinyakwa le ditokelo tša bona di a fihlelelwa.

LEFAPHA LA4: DIPETLELE, TIRELO YA MAPHELO YA MAEMO A GODIMOLE TLHABOLLO YA METHOPO YA BAŠOMI

Nepo:Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisi go laoladitirelo tša maphelo maemong a phagamegolemaemong a godimole go netefatša gore lenaneo la tša maphelo le na lepalo ye e kgotsofatšago ya bašomi ba tša kalafo, ba tša sethekniki le ba taolo.

Mešomo:

1. Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisile lethekgago ebile le kgontšhago diprofense go aga le go hlokomela dipetlele tša tšona.
2. Go netefatšwa ga mananeokgoparara a maleba go peakanyo ya tša maphelo.
3. Go šoma bjalo ka baokamedi ba mabokgoni go tša booki lelenaneo le le beakantšwego gabotse go netefatšagore baoki ba šomišwa ka tshwanelo le ka tsela ya maleba.
4. Go netefatšagorelenaneo la tša maphelo le na le palo ye e kgotsofatšago ya bašomi ba tša kalafo, ba tša sethekniki le ba taolobao ba nyakegago.
5. Go netefatšagore go na le dipholisi tša malebatša dihlarele didirišwa tša theknolotši tša maphelo tše lekanego lenaneo la tša maphelo.

LEFAPHA LA5: MELAWANA LE PHIHLELELO YA DINYAKWA TŠA MAPHELO

Nepo:Go hlangwa galeanophethagatšo/pholisileo le netefatšago gore setšhabale balwetši ba šireleditšwe ka tshwanelo ka melawana ya boleng bja godimo ye e dirišwago ka tshwanelo.

Mešomo:

1. Go hlangwa gamelawana yaDijo, Dihlare, Kgwebole Ditšweletšwa go netefatšago obamela pholisi yeo.
2. Go netefatšagore makala ammušo ao a abelanago ka ditirelo tša mapheloašoma go ya ka maatla a ona a phethagatšo ya mošomole taolo ya ditšhelete.
3. Tlhohleletšo yatikologo ye e hlwekilego, e bolokegilego le ye e kgotsofatšago, le mošomi yo a phelegilego, a nago le mafolofolo le go ba le mohola.
4. Tlhalošo ya maemo a boleng a peakanyo ya maphelole go hlangwa ga bokgoni go kgontšha dihlongwale batho go di fihlelela.

LEFAPHA LA6: OFISI YA MOHLANKEDIMOGOLO WA MATLOTLO

Nepo:Go laolale go nolofatša kabo ya ditirelo tša taolo ya matlotlo.

Mešomo:Go laolale go provide:

1. Ditirelo tša taolo letlhokomelo ya matlotlo,
2. Ditirelo tša tshepedišo letlhokomelo ya matlotlo,
3. Ditirelo tša tshepedišo ya kgoboketšo ya dithoto le taolo ya dithoto, le
4. Go bea leihloThušo ya ditšhelete tše abetšwego merero ye itšego.

MELAO YE E WELAGO KA FASE GA PHOTHOFOLIO YA TONA

Dilo tše di latelago ke ye mengwe ya mešomo ya Kgoro bjalo ka ge di tšerwego tšwa go maatla ao a lego gona go tšwa go dikarolo tše fapafapanego tša molao ye e lego ka fase ga taolo ya Kgoro.

Melaoye e latelago e wela ka fase ga phothofolio ya Tona ya Maphelo:

- **Molao wa Maphelo wa Bosetšhaba, 2003 (Molao wa61 wa 2003)**

O beakanyetša peakanyo ya mapheloya bosetšhaba ye e kaonafetšego ya Rephabliki ya Afrika Borwa ka bophara.

- **Molao wa Dikema tša Kalafo,1998 (Molao wa131 wa 1998)**

O beakanyetša taolo ya intasteri ya dikema tša kalafo go netefatšago sepelelanale dinepo tša maphelo maamong a bosetšhaba.

- **Molao wa Dihlare le Metswakoye e Amanago le tšona,1965 (Molao wa 101 wa 1965)**

O beakanyetšangwadišo ya dihlare le ditšweletšwa tše dingwe tša dihlarego netefatšapolokego, boleng le mohola wa tšona. Molao o beakanyetša le go dira dilo pepeneneng ge go bewa ditheko tša dihlare.

- **Molao wa Tlhokomelo ya Maphelo,2002 (Molao wa17 wa 2002)**

O beakanyetša sebopego sa tša semolaosa go itekanela monaganongka Rephabliking gagologolo go amogelwa le go lokollwa gabalwetši go dihlongwa

tšeo go alafšago bao bafokolago monaganongka go gatelela ditokelo tša botho go balwetši bao ba fokolago monaganong.

- **Molao wa Kgetho ya Phedišo ya Boimana, 1996 (Molao wa 92 wa 1996)**

O beakanyetšasebopego sa tša semolao ka phedišo ya boimana go theilwe godimo ga kgetho ka fase ga mabaka a a itšego.

- **Molao wa Go tswalela pelego, 1998 (Molao wa 44 wa 1998)**

O beakanyetšasebopego sa semolao sago tswalelwa ga pelego, le bathong bao ba nago le ditlhohlo tša bolwetši bja monagano.

- **Molao wa Khansele ya Dinyakišišo tša Kalafo wa Afrika Borwa, 1991 (Molao wa 58 wa 1991)**

O beakanyetša go hlongwaga Lekgotla la Dinyakišišo tša Kalafo la Afrika Borwa le tema yeo e kgathwago ke khansele malebana le dinyakišišo tša maphelo.

- **Molao wa Taolo ya Ditšweletšwa tša Motšoko, 1993 (Molao wa 83 wa 1993)**

O beakanyetša taolo ya ditšweletšwa tša motšoko, thibelo ya go kgoga mo mafelong a bohlele dikwalakwatšo tša motšoko gammogo le go thekga meletlo ka ditšhelete ke intasteri ya motšoko.

- **Molao wa Ditirelo tša Laporatori wa Bosetšhaba, 2000 (Molao wa 37 wa 2000)**

O beakanyetša lekala lammušoleo le abelanago ka ditirelo tša laporatori go lekala lammušo leo le abelanago ka ditirelo tša maphelo.

- **Molao wa Mešomo ya tša Maphelo, 1974 (Molao wa 56 wa 1974)**

O beakanyetša taoloya mešomo ya tša maphelo, gagologolo, dingaka tša malwetši ka moka, dingaka tša meno, dingaka tša monagano le mešomo yemengwe ye e amanago le tša maphelo, go akaretšago abela setšhaba tirelo ke diprofešenale tše.

- **Molao wa Dikhemisi, 1974 (Molao wa 53 wa 1974)**

O beakanyetša taolo ya mošomo wa tšadikhemisi, go akaretša go abela setšhaba tirelo keborakhemisi.

- **Molao wa tša Booki, 2005 (Molao wa 33wa 2005)**

O beakanyetša taolo ya mošomo wa tša booki.

- **Molao wa Diprofešene tše Kopantšwego tša Maphelo, 1982(Molao wa63 of 1982)**

O beakanyetša taoloya bahlankedi ba tša maphelo go swana leditsebi tša marapo a mekokotlo le ba bangwe, le go hlongwa ga khansele ye e laolago diprofešene tše.

- **Molao ya Ditheknišene tša Meno,1979 (Molao wa19 of 1979)**

O beakanyetša taolo ya ditheknišene tša meno le go hlongwa ga khansele go laola profešene.

- **Molao wa Metswako e Kotsi,1973 (Molao wa15 of 1973)**

O beakanyetša taolo ya metswako e kotsi, gagologolo yeo e ntšhago radiešene.

- **Molao wa Dijo, Dikhosmetiki le Dilwantšhaditwatši,1972 (Molao wa54 of 1972)**

O beakanyetšataolo yadijo, dikhosmetiki le dilwantšhaditwatši, gagologolo, go beaditheo tša boleng le polokego tša thekišo, tšweletšo lego tlišwa ga tšona ka nageng.

- **Molao wa Malwetši a hwetšwago Mošomong mo Meepong le Mešomong,1973 (Molao wa78 of 1973)**

O beakanyetša ditlhahlobo tša kalafo go batho bao go gononwago gore ba swerwe ke malwetši a a hwetšwago mošomonggagologolo ka meepong le phumola meagomalebana le malwetši ao.

- **Molao wa Ditlhaletša Batho,1983 (Molao wa65 of 1983)**

O beakanyetša taolo ya merero ye e amanago le ditlhale tša batho.

Makala ao a Ikarabelago go Tona

Makala a Mmušo a Mararo e legoLekgotla la Dinyakišišo tša Kalafo la Afrika Borwa [South African Medical Research Council]; Ditirelo tša Laporatori tša Maphelo tša Bosetšhaba [National Health Laboratory Services] leLekgotla la Dikema tša Kalafo [Council for Medical Schemes]aikarabela go Tona ya Maphelo. Makgotla a mmušo a mane, Lekgotla la Diprofešenale tša Maphelo ya Afrika Borwa [Health Professions Council of South Africa]; Lekgotla la tša Booki la Afrika Borwa [South African Nursing Council]; Lekgotla laDikhemisila Afrika Borwa [South African Pharmacy Council], le Lekgotla la Ditheknišene tša Meno[Dental Technicians Council]le ona aikarabela go Tona.

Leina la Lekala	Molao	Mohuta wa Kgwebo
Lekgotla la Dikema tša Kalafo	Molao wa Dikema tša Kalafo, 1998 (Molao wa 131 wa 1998)	Laola Intasteri ya Sekema sa tša Kalafo sa Poraebete.
Lekgotla la Dinyakišišo tša Kalafo la Afrika Borwa	Molao wa Lekgotla la Dinyakišišo tša Kalafo la Afrika Borwa, 1991 (Molao wa 58 wa 1991)	Dinepo tša lekgotla ke go tšwetšapelekaonafatšo ya maphelo le boleng bja bophelo ka tsela ya dinyakišišo, tlıhabollo le phetišetšo ya theknolotši.
Ditirelo tša Laporatori tša Maphelo tša Bosetšhaba	Molao wa Ditirelo tša Laporatori tša Maphelo tša Bosetšhaba, 2000 (Molao wa 37 wa 2000)	Tirelo e thekga Kgoro ka go abelana ka ditirelo tša laporatori tše di bolokago tšheletedikliniking le dipetleleng tša mmušo.
Lekgotla laMešomo ya tša Maphelo laAfrika Borwa	Molao wa Mešomo ya tša Maphelo, 1974 (Molao wa65 wa 1974)	Laola mešomo ya tša kalafo, tša meno le tše amanago le tšona.
Lekgotla la tša Booki la Afrika Borwa	Molao wa tša Booki, 2005 (Molao wa 33 wa 2005)	Laola mošomo wa tša booki.
Lekgotla laDikhemisila Afrika Borwa	Molao wa Dikhemisi, 1974 (Molao wa 53 wa 1974)	Laola mošomo wa tšadikhemisi.

Lekgotla la Ditheknišene tša Meno	Molao wa Ditheknišene tša Meno, 1979 (Molao wa 19 wa 1979)	Laola mošomo wa tša ditheknišene tša meno.
-----------------------------------	--	--

3.3. Sebopego sa Kgoro ya Maphelo

OFISI/LEKALA	MAKALATAOLO-PHETHIŠI/MAKALATAOLO
Ofisi ya Molaodi -Pharephare	<ul style="list-style-type: none"> Mohlankedimogolo wa Matlotlo Kgokagano ya Pholisi le Peakanyo ye Kopantšwego; Thekgo ya Taolo ya Matlotlo ya Profense; Tshedimošo ya tša Maphelo, Dinyakišišo le Bookamedi le Tekolo Ditirelo tša Mohlakanelwa; Tshedimošo ya Theknolotši; Ditirelo tša Tšhireletšo; Lekalataolo-Phetiši: Taolo ya Methopo ya Bašomile Thabollo; Lekalataolo-Phetiši: Ditirelo tša Semolao le Merero ya Palamente; Lekalataolo-Phetiši: Dikgokagano le Taolo ya Bakgathatema; le Ditirelo tša Thekgo. Tlhabollo le Thekgo tša Boditšhabatšhaba go Maphelo. Tekolo ya Dipuku le Taolo ya Dikotsi. Ditherišano tša Lekala la Maphelo.
LEKALA LA 1: INŠORENTSHE YA MAPHELO YA BOSETŠHABA (NHI)	<p>Lekalataolo-Phetiši: Kabo ya Matlotlo a tša Maphelo le Ditheko.</p> <p>Lekalataolo-Phetiši: Kgoboketšo ya Dithoto go Akaretša Lekala.</p> <p>Lekalataolo-Phetiši: Kgoboketšo ya Letseno.</p>
LEKALA LA 2: HIV/AIDS, BOLWETŠI BJA MAFAPHLA (TB), POLOKEGO YA BASADI LE BANA NAKONG YA	<p>HIV/AIDS.</p> <p>Bolwetši bja Mafahla (TB).</p> <p>Polokego ya Basadi nakong ya pelego.</p> <p>Polokego ya Bana, Baswa le Dikolo.</p>

OFISI/LEKALA	MAKALATAOLO-PHETHIŠI/MAKALATAOLO
PELEGO	
LEKALA LA 3: TLHOKOMELO YA TŠA MAPHELO YA MOTHEO	Tirelo ya tša Maphelo Dileteng leTikologong ye e Hlwekilego. Malwetši a go se fetele. Malwetši a go fetela. Dikgaruru, Dikgobalo le Ditirelo tša Kalafo tša Tšhoganetšo. Tlhabollo ya tša MaphelolePhepo.
LEKALA LA 4: DIPETLELE, TIRELO YA MAPHELO MAEMONG A GODIMOLETLHABOLLO YA METHOPO YA BAŠOMI	Lekalataolo-Phetiši:Pholisi le Peakanyo ya Tlhokomelo ya tša Maphelo ya Maemong a godimo; Ofisi ya Ditirelo tša Booki; Methopo ya Bašomiya Peakanyo ya Maphelo, Tlhabollo le Taolo; le Pholisi ya tša DihlareTheknolotši ya Maphelo.
LEKALA LA 5: GO OBAMELA MELAWANA YA TŠA MAPHELO	Melawana ya Taolo ya Dijo, tša Dihlare, Kgwebo le Ditšweletšwa; Taolo ya Makala a Mmušo; Mokhomišenare wa tša Polokego Mošomong lePhumola Meokgo goMalwetši a hwetšwago Mošomong; le Ofisi ya Ditheo leGo obamela melao.
LEKALA LA 6: OFISI YA MOHLANKEDIMOGOLO WA MATLOTLO	Lekalataolo-Phetiši:Taolo leTlhokomelo ya Matlotlole Taolo yaThušo ya ditšhelete tše abetšwego merero ye itšego Lekalataolo-Phetiši:Taolo leTlhokomelo ya Matlotlo; le Lekalataolo-Phetiši:Kgoboketšo ya Dithotole Taolo ya Dithoto.

4. TSHEDIMOŠO YA KGOKAGANO TŠAMOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠOLEMOTLATŠA MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠOBA KGORO

4.1. MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO

Molaodi-Pharephare: Maphelo	ATERESE YA POSO	MOGALA	NOMORO YA FEKSE
	Private Bag X828 PRETORIA, 0001	012 – 395 9150	012 395 8422

4.2. MOTLATŠA MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO

Mna G J Wissing: Molaodi: Ditirelo tša Semolao	ATERESE YA POSO	MOGALA	NOMORO YA FEKSE
	Private Bag X828 Pretoria 0001 Emeile: wissing@health.gov.za	012 395-8457	086 632 8511

Tshedimošo ka kakaretšo:

Aterese ya mokgotha:

Civitas Building
Magahlano aMebila ya Thabo Sehume le Struben
Pretoria
0001

Wepsaete: www.doh.gov.za

Mošomo waMotlatša Mohlankedi wa Tshedimošowa kgoro ke go netefatšagore badiriši ba hwetša ditirelo ka tsela ya pepeneneng, ka boikarabelo, seprofešenale le ka tshwanelogo laola dikgopelo tša phihlelelo go tshedimošo bjalo ka ge go laeditšwe go Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo go Tshedimošo (PAIA) le go abelana ka tlhahlo ye e amanago le phihlelelo ya direkote tše di swerwego ke Kgoro go ya ka Molao wa Tšwetšopele ya Phihlelelo go Tshedimošo.

5. TLHAHLO GO KHOMIŠENE YA DITOKELO TŠA BOTHO YA AFRIKA BORWA KA MOO MOLAO O KA ŠOMIŠWAGO KA GONA

Tlhahlo ya ka moo Molao o ka šomišwago ka gona e hwetšagala ka dipolelo ka moka tša semmušo go tšwa go Khomišene ya Ditokelo tša Botho ya Afrika Borwa.

Dipotšišomalebana le tlhahli ye di swanetše go lebišwa go:

Khomišene ya Ditokelo tša Botho ya Afrika Borwa:
Yuniti ya Tšwetšopele ya Phihlelelo go Tshedimošo

Aterese ya Poso:

Private Bag 2700
Houghton
2041

Mogala: 011-877 3600
Wepaete: www.sahrc.org.za
Emeile: PAIA@sahrc.org.za

6. PHIHLELELO GO DIREKOTE TŠE DI SWERWEGO KE KGORO

6.1. Direkote tše di hwetšagalago le semeetseng

Direkote tše di laetšwago ka fase di hwetšagala go motho ofe goba ofe yo a nago le kgahlego ntle le tefo le ka ntle ga go dira kgopeloye e lebišwago go Motlatša Mohlankedi wa Tshedimošo, eupša ka go tšena go wepsaete Kgoro e lego www.doh.gov.za:

- Dipego tša Ngwaga ka ngwaga;
- Dipego tša Tekolo ya dipuku;
- Melao, Melaokakanywa le Melawana ye e amanago le Kgoro;
- Dingwalwa tša dipholisi;
- Ditlhahli;
- Dipalopalo malebana lego bolokwa ga tšona;
- Diforomo;
- Dinyakišišo ka lekaleng la mmušo; le
- Dipego tša dikuranta.

6.2. Ditshepedišo tša kgopelo

- ***Go dumelelagoba go gana kgopelo:*** Mokgopedi o swanetše go fiwa phihlelelo go rekote ya lekala la mmušo ge e le gore o fihleletše dinyakwatše di latelago:
 - Mokgopedi o fihleletše dinyakwa ka moka tša tshepedišo ka Molaong wo o amanago le kgopelo ya phihlelelo go rekote yeo; le
 - Phihlelelo go rekote yeo ga e ganwe ka mabaka afe goba afe a go gana ao a tšweletšwago ka Molaong.
- ***Nka dira bjang kgopelo ya go fihlelela rekote:***
 - Mokgopedi o swanetše go šomiša foromo (Foromo ya A) ye e gatišitšwego go Kuranta ya Mmušo (Tsebišo ya Mmušo ya R187 ya 15 Febreware 2012).
 - Mokgopedi o swanetše gape go laetša ge e ba o nyaka khopi ya rekote goba ge e ba o nyaka go tla go tsinkela rekote mo diofising tša lekala la mmušo.

Goba,ge e ba rekote ga se sengwalwa se se lego pampiring, gona e ka bogelwaka sebopego seo e kgopetšwego ka gona, moo go kgonegago.

- Ge motho a kgopela phihlelelo ka sebopego se itšego (mohl.khopi ya pampiri, khopi ya elektroniki, bjj) gonamokgopedio swanetše go hwetša phihlelelo ka sebopego sona seo. Se keka ntle ga ge go dirwa bjalo go tlatšana ka bogare ka mabaka ao a sa kwagalego tshepetšoya lekala la mmušo leo le amegago, goba go senya rekote, goba gohlokomologatokelo ya khopiraeteyeo e sego ya mmušo. Ge go na le mabaka aa šitišago gorephihlelelo e se fiwe ka sebopego seo e kgopetšwego ka sona eupša e fiwe ka sebopego se sengwe, gona mokgopedi o swanetše go lefišwa tšhelete go ya ka tsela yea kgopetšwego rekote ka gona la mathomo.
 - Go tlaleletša go fiwa phetolo ya go ngwalwa ka kgopelo ya gagwe ya rekote, mokgopedia nyaka go tsebišwa ka sephetho ka tsela ye nngwe, mohl. mogala, se se swanetše go laetšwa.
 - Ge e le gore mokgopedi o kgopela tshedimošo legatong la motho yo mongwe, maemo ao kgopelo e dirwago ka ona a swanetše go laetšwa.
 - Ge e le gore mokgopedi o palelwa ke go bala goba go ngwala, goba o na le bogolofadi, gona a ka dira kgopelo ka molomo go hwetša rekote. Mohlankedi wa Tshedimošo gona o swanetše go thuša ka go tlatša foromo legatong la mokgopedi le go mo fa khopi ya kgopelo ye e tladitšwego.
- **Tshedimošo ye e nyakegago godimo ga foromo ye e kgethilwego**

Mokgopedio swanetšego fanaka tshedimošo ye e latelago godimo ga foromo ye e kgethilwego:

- (a) tshedimošo ye e feleletšegogo kgontšhaMohlankedi wa Tshedimošogo hlaola rekote goba direkote tše di kgopetšwego;
- (b) go laetša ka foromong ye go bolelwago ka yona gore o tla rata go fiwatshedimošo yeo bjang (fekse, poso goba emeile);

- (c) go laetša aterese ya gagwe ya poso goba nomoro ya fekse ya ka nageng;
- (d) ge e ba kgopelo e dirwa legatong la motho yo mongwe, go tliša bohlatse bja maemo ao mokgopedia dirago kgopelo ka ona, go kgotsosatša Mohlankedi wa Tshedimošo.

- ***Ditšhelete tše di lefišwago ge o dira kgopelo le tsebišo ka sephetho mabapi le kgopelo ya phihlelelo***

- Mokgopedi yo a nyakago go fihlelela rekote ye e nago le tshedimošo ye e lego ya mokgopedi yena yoo ga a swanelwa go lefa tšhelete ya kgopelo. Mokgopedi ofe goba ofe yo mongwe o swanetše go lefa tšhelete ya kgopelo e lego R35.
- Mohlankedi wa Tshedimošo swanetše go tsebišamokgopedi (e sego mokgopedi yo a nyakago tshedimošo ya gagwe) ka tsebišo, ye e nyakago gore mokgopedia lefe tšhelete ye e beilwego ya go dira kgopelo (ge e ba e gona) le tipositi (ge e ba e gona) pele ga ge go ka tšwela pele go amogela kgopelo.
- Mokgopedi a ka dira boipiletšo bja ka gare, ge go nyakega, goba go dira kgopelo go kgorotshoko kgahlanong le thentara goba go lefišwa tšhelete.
- Morago ga gore Mohlankedi wa Tshedimošo a tšee sephetho ka ga kgopelo, mokgopedi o swanetše go tsebišwa ka sephetho seo ka tsela yeo mokgopedi a kgethilego go tsebišwa ka yona.
- Ge e le gore kgopelo e amogetšwe, gona go swanetše go lefša tšhelete ye nngwe ya go tšweletša lefsa rekote le nako ye e tla tšewago go nyakwa le go beakanyetša rekote, morago ga gore diiri tše di beilwego di fete.
- Rekote e ka se lokollwe go fihla ge ditšhelete ka moka tše di nyakegago di lefilwe.

- **Thušo go tšwa go Mohlankedi wa Tshedimošo**

Mohlankedi wa Tshedimošo swanetše go fanaka thušo ye e nyakegagogo mokgopedi yo a tsebišitšego gore o rata go dira kgopelo ya go fihlelela rekote ya Kgoro, ntle le tefo bjalo ka ge go swanetšego kgontšha mokgopedi yoo go fihleleladinyakwa tša ditshepedišo tša go dira kgopelo ya phihlelelo.

Motho yo, ka lebaka la go se kgone go bala le go ngwala goba bogolofadi, a palelwago ke go dira kgopelo ya phihlelelo go rekote ya Kgoro, a ka dira kgopelo yeo ka molomo. Mohlankedi wa Tshedimošo swanetše go fetša kgopelo ya go dirwa ka molomo go ba ya go ngwalwa ka sebopego se se beilwego le go fa mokgopedi khopi ya gona.

Ge e le gore Mohlankedi wa Tshedimošo amogela kgopelo ya go fiwa rekoteye e amanago le rekote ye e swerwego ke lekala le lengwe, o swanetše go fetišetša kgopelo yeo go lekala leo go bolelwago ka lona le go tsebišamokgopedika seo.

- **Thušo go tšwa go Khomišene ya Ditokelo tša Botho**

Khomišene ya Ditokelo tša Botho swanetše, ge go dirwa kgopelo le ge e ba go a kgonagala, go abelana ka thušo go motho yo mongwe le yo mongwe yo a nyakago go phethagatša tokelo ya gagwe ye e ukangwagoka Molaong. Go ka kgokaganwa le Khomišene ya Ditokelo tša Botho, ka go šomiša dintlha tša kgokagano tše di tšweletšwago ka manyualeng wo.

- Tshedimošo ya go panka tša kgopelo

<i>Leina la akaonte</i>	Department of Health
<i>Panka</i>	ABSA
<i>Nomoro ya akhaonte</i>	4053643510
<i>Khoute ya lekala</i>	632005
<i>Nomorotšhupetšo</i>	PAIA/ le leina la mokgopedi
	<i>O kgopelwa fo fekesa / emeila bohlatse bja tefo go: Nomoro ya Fekse: 086 632 8511</i>

7. DITIRELO TŠE DI ABELWAGO SETŠHABA

Kgoro ehlamadipholisi tše di laolago lekala la mmušo le le abelanago ka ditirelo ka lekaleng la tša maphelogo netefatšagore Afrika Borwa e na le tirelo ya tša maphelo ye e fihlelelago dinyakwa le maemo a boditšhabatšhaba.

Kgoro e abelanagape ka ditirelo tša laporatori mo setšhabeng ka tsela ya dilaporatori tša yona tša forentshiki. Yuniti ya Taolo ya Radiešene e rwele maikarabelo a go hlahlobjaga didirišwa tšaradiešeneka go netefatša gore intasteri e obameladitlwaelo le ditheo.

8. GOKGATHA TEMA GA SETŠHABA GO DITSHEPEDIŠO TŠA GO HLAMA DIPHOLISI LE MELAO LE PHETHAGATŠO YA MEŠOMO KA KGORO

8.1. Go kgatha tema ga setšhaba go ditshepedišo tša Kgoro tša go hlama dipholisi le melao

Melao ya go fapafapana go maphelo e laetšagore go swanetše go ba le ditherišanole batho goba makala ao a hlaotšwego gomme ka mabakeng a mangwego laetšwa ka moo ditherišano di swanetšego go dirwa ka gona. Ka kgorong, pholisi ye e akanywago e tla gatišwago Kuranta ya Mmušo go dumelela bakgathatema ka moka go tšweletša maikutlo. Mo maitekelong a mangwe a go hlama dipholisi, pholisi e tla rerišanwa mo dikopanong le bakgathatema goba ditheeletšong tša setšhaba. Tsebišo ya dikopano goba ditheeletšo tšeo e tla phela e dirwa pele ga kopano.

8.2. Ditaletšo tša go tšweletša maikutlo go melaokakanywa

Kgoro e laola melaoye e fapafapanego yeo e hlathollagomešomo yebohlokwaya Kgoro le gona neng le neng ge molao o thalwa goba o fetošwa, go ntšhwa ditaletšo go maloko a setšhaba ka go šomiša Kuranta ya Mmušogo tšweletša maikutlo goba boemedi bja ona gore a lebelelwe pele ga ge molaoo rungwa. Tshepedišo ya mohuta wo e dirišwa le ge go dirwa melawana efe goba efe.

9. SEPHETHO SA GO DUMELELA GOBA GO SE DUMELELE PHIHLELELO LE TSEBIŠO GOMOKGOPEDI

- **Tokelo ya go fiwa direkote tša Kgoro**

Mokgopedi o swanetše go fihlelela tshedimošo ye e swerwego ke Kgoro, ge e ba kgopelo ya gagwe e sepelelana le dinyakwa ka moka tša tshepedišo ka Molaong, le ge e ba go fanaka tumelelo ya phihlelelo go tshedimošo yeo ga go thibelwe go ya kamabakaafe goba afe a go gana ao a tšweletšwago ka Molaong.

- **Sephetho kaMohlankedi wa Tshedimošo**

Go latelaMolao le go kgontšha go phethagatšwa ga tokelo ya go fihlelela tshedimošo, Mohlankedi wa Tshedimošo, ka pela ka moo go kgonegago, o swanetše, mo matšatšing a 30 morago ga gore kgopelo ya phihlelelo e amogelwe, go lekodišiša kgopelo le go tšea sephetho, go ya ka Molao, sa ge e ba o abelana ka phihlelelo yatshedimošo ye e kgopetšwego goba aowa.

Ge go lebelelwa kgopelo, Mohlankedi wa Tshedimošo swanetše a ikgotsofatše ka tše di latelago:

- (a) Dinyakwa tša tshepedišo tše di laetšwagogo ya ka karolo 18 ya Molao di swanetše go obamelwa (foromo ye e laeditšwegoe swanetše go tlatšwa ka botlalo ka go tšweletša tshedimošo ye e lekanetšegogore a kgone go hlaoladirekote tše di kgopetšwego gommege e ba kgopelo e dirilwe legatong la motho yo mongwe, mokgopedi o swanetše go tlišatumelelo ya ramolaogoba lengwalo le le fago tumelelola malebana le go dira kgopelo);
le

- (b) go dumelela go fiwatshedimošo ye e kgopetšwegoga se gwa swanelwa go iletšwago ya kamabakaafe goba afe a go gana ao a laeditšwego.

Morago ga gore a kgotsofatšwe ke dilo ka moka tša ka godimo, Mohlankedi wa Tshedimošoo swanetše go tsebišamokgopedige e ba o dumeletšwe go fiwa phihlelelo goba aowa gomme mokgopedi, e sego mokgopedi yo a kgopelago tshedimošo ya gagwe, o swanetše go kgopelwa go lefa tšhelete ya kgopelo pele ga ge go ka tšwela pele ka go amogelakgopelo.

- **Ditšhelete**

Molao beakanyetša mehuta ye mebedi ya ditšhelete, wa pele, mokgopedi, e sego mokgopedi yo a kgopelago tshedimošo ya gagwe, o swanetše go lefa tšheleteya go nyaka rekote le go e beakanya;wa bobedi, mokgopedi o swanetše go lefa ditšhelete tša go tšweletša lefsatshedimošo ye e kgopetšwego (ye e lefišwago go ya ka khopi goba lebelela lenaneo la ditšheletegodimo ga Mametletšo ya**C**).

- (i) ke fela go hlolatshenyo ya didirišwa/methopo ya Kgoroka **mabaka a go se kwagale**.

- **Go tšweletšwa go gapeletšegagoka baka la dikgahlego tša setšhaba**

Kgopelo ya phihlelelo ya rekote ye e sa dumelelwegogo ya ka mabaka ao a beilwego a go gana, e swanetše gore a fiwe ge e le gore—

- (i) setšhaba se na le kgahlego mabapi le go utollwa ga rekote; le
- (ii) kgahlego yeo setšhaba se nago le yonamabapi le go utollwa ga rekote e tloga e feta tshenyo ye go ukangwago ka yona go ba mabakaa go gana.

- **Tirišo ya Molao**

- (a) Molao o dirišwa go rekote ya Kgoro, go sa lebelelwe gore rekote e thomile go ba gona neng.
- (b) Molao o dirišwago se akaretšwe ga melao e mengwe yeo e thibelago go utollwa ga rekote ge e le gore molao woo o tloga o sa sepelelane le dinepo tša Molao.
- (c) Molaoga o thibele tšhomišo ya molao o mongwe wo o beakanyetšagophihlelelo go tshedimošo.
- (d) Molaoga o thibelerekote ya Kgoroge e ba rekote e kgopetšwe go šomišetšwa merero ya ditshepedišo tša bosenyi gobayaleagomorago ga go thomišwa ga ditshepedišo.

- **Tsebišo go lekala la boraro**

Ge e baMohlankedi wa Tshedimošoo amogela kgopelo ya phihlelelo go rekote ye e swerwego ke kgoro ye e nago le -

- (a) tshedimošo ya sephiri ya lekala la boraro;
- (b) tshedimošo ye e hweditšwego ka merero ya go lefišago kgoboketšwa ga letseno;
- (c) diphiri tša kgwebišano tša lekala la boraro;
- (d) tshedimošo ye e abilwego ka sephiring ke lekala la boraro; le
- (e) tshedimošo ya dinyakišišo ya lekala la boraro,

o swanetše go tšea magato a malebaka moka go tsebiša lekala la boraro lele amegagomabapi le kgopelo gore lekala la boraro le be le sebaka sa go tšweletša maikutlo a lonamalebana le ge e ba tshedimošo e ka tšweletšwa goba aowa.

- **Tsebišo go mokgopedi**

Mohlankedi wa Tshedimošoo swanetše go tsebišamokgopedika ga sephetho se se tšerwego mabapi le kgopelo ya gagwe ya go fiwa rekote mo matšatšing a 30 a go amogelwa ga kgopelo.

(a) Tsebišo gomokgopedige kgopelo ya go fiwa rekote e **amogetšwe**—

- (i) e swanetše go laetša sebopego seo rekote e tla fiwago ka sona; le
- (ii) ditšhelete tše di swanetšwego go lefša

(b) Tsebišo gomokgopedige kgopelo ya go fiwa rekote e **se ya amogelwa**—

- (i) e swanetše go laetša mabaka a go gana, go akaretšwa go tiišetša go se amogelwe, ka Molaong, go ithekgilwego ka ona go se amogele kgopelo; le
- (ii) e swanetše go tsebišamokgopedika ga tokelo ya gagwe ya go dira boipiletšo kgahlanong le sephetho.

- **Katološo ya paka ya go šogana le kgopelo ya phihlelelo**

Mohlankedi wa Tshedimošoa ka oketša paka ya matšatši a30 a go šogana le kgopelo ya phihlelelo gatee tekano ya paka ye e sa fetego matšatši a 30—

- (a) ge ditshepedišo tše di amegago ge go nyakwa le go beakanywa rekote di kafeta paka ye e bego e lebeletšwe ya matšatši a a fetago a 30; le
- (b) o swanetše go tsebišamokgopedika ga koketšo ye go bolelwago ka yona (o tšweletša mabaka a a kwagalago).

- **Go bonwa bjalo ka go ganwa ga kgopelo**

Ge e baMohlankedi wa Tshedimošoo palelwa ke go tšea sephetho mabapi le kgopelo mo dinakong tše di beilwego tše di dirišwago, o tla tšewa go ba a ganne ka kgopelo gomme mokgopedia ka dira boipiletšo kgahlanong le go gana.

- **Dibopego tša phihlelelo**

Phihlelelo ya rekote e ka fiwa ka dibopego tše di latelago:

- (a) ge e ba rekote e kasebopego sa go ngwalwa: khopi ye e phrinthilwego goba go hlahlobja ga rekote;
- (b) ge e ba rekote e kasebopego sa diswantšho tše bogelwago: dipeakanyo tša go bogela diswantšho goba khopi ya ngwalolloya rekote;
- (c) ge e ba rekote e kasebopego sa modumo: dipeakanyo tša go theeletša medumo goba ya ngwalolloya rekote; goba
- (d) ge e ba rekote e kakhomphutha, sebopego sa elektroniki goba sa go balega ka motšhene: khopi ye e phrinthilwego ya rekote.

10. DITHAROLLOTŠE DI LEGO GONA GE DIPEAKANYO TŠA MOLAO DI SA OBAMELWE

10.1. Boipiletšo bja ka Gare

- **Tokelo ya go dira boipiletšo bja ka gare**

Mokgopedi yo a sa kgotsofatšwego ke sephetho sa Mohlankedi wa Tshedimošoa ka dira boipiletšo bja ka gare le lekala le le rwelego maikarabelokgahlanong le sephetho se go bolelwago ka sona.

- **Tsela ya go dira boipiletšo bja ka gare**

Boipiletšo bja ka gare bo swanetše go dirwa godimo ga foromo ye e kgethilwego (bona Mametletšo ya B)–

- (a) mo matšatšing a 60 morago ga goremokgopedia tsebišwe ka sephetho se se tšerwego ka kgopelo ya gagwe;
- (b) bo tšweletša hlogotaba ya boipiletšo bja ka gare, le go abelana ka mabaka a boipiletšo bjo go bolelwago ka bjona; le
- (c) le go tlišwa go Mohlankedi wa Tshedimošoyo a swanetšego go bo fetišetšagolekala le le rwelego maikarabelo mo matšatšing a 10.

- **Tsebišo go lekala la boraro ka ga boipiletšo**

Ge e ba kgopelo ya phihlelelo e amana le rekote ya lekala la boraro, lekala leo la boraro le swanetše go tsebišwa ka ga boipiletšo.

- **Ditefo tša boipiletšo**

Mokgopedi yo a dirago boipiletšo bja ka gare kgahlanong le go ganwa ga kgopelo ya phihlelelo swanetše go lefa tšhelete ye e beilwego ya boipiletšopele ga ge boipiletšo bo ka lebelelwa ke lekala le le rwelego maikarabelo.

10.2. Kgopelo go kgorotsheko

Mokgopedi yo a sa atlegago go boipiletšobja ka gare a ka dira kgopelo go kgorotsheko go hwetša tharollo ya maleba, mo matšatšing a 30 morago ga go amogelwa ga tsebišo ya sephetho ka ga boipiletšo bja gagwe.

11. TŠE DINGWE

- **Go hwetšagala la manyuale**

Morago ga gore manyuale o ngwalwego ya ka karolo ya 14(1) ya Molao goba o mpshafatšwe go ya ka karolo ya 14(2), Mohlankedi wa Tshedimošowa Maphelo o swanetše go dira gore khopi ya manyuale e hwetšagale ka ye nngwe ya dipolelo tše tharo tša semmušo tše manyuale o ngwadilwego ka yona —

- (a) go Khomišene ya Ditokelo tša Botho;
- (b) go Kgoro;
- (c) mo wepsaeteng ya Kgoro, ge e ba e gona; le
- (d) ka go gatišamanyuale go Kuranta ya Mmušo.